

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး သုတေသနဌာန

ရက်စွဲ။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၁ ရက်

၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ အာရှနိုင်ငံများ၏ ငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းဖြစ်စဉ် အကျဉ်းချုပ်

အာရှဒေသသည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်များမှစ၍ စီးပွားရေးအံ့မခန်းဖွယ် (Miracle) ဒေသအဖြစ် ပေါ်ထွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အရှေ့အာရှနိုင်ငံများတွင် စီးပွားရေးတည်ငြိမ်အောင် ထိန်းသိမ်း ဆောင်ရွက်နေသည့်ကြားမှ မက်ခရိုစီးပွားရေးမူဝါဒ (Macroeconomic policy) အချို့တွင် အားနည်းချက်များရှိခဲ့ပြီး အထူးသဖြင့် ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၆ခုနှစ်အထိ (၄)နှစ်အတွင်းနိုင်ငံတကာ ငွေပေးငွေယူရှင်းတမ်း(Balance of Payment) တွင်လိုငွေပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ အဓိကအကြောင်း အရင်းမှာ ပြည်ပပို့ကုန်တန်ဖိုးကျဆင်းခဲ့ပြီး အခြားတစ်ဖက်တွင် ကြီးလေးသည့် နိုင်ငံခြားကြေးမြီ များအတွက် အတိုးနှင့်အရင်းများ ပြန်လည်ပေးဆပ်နေရသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၇ ခုနှစ် အာရှစီးပွားရေးအကျပ်အတည်းသည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံနှင့် တောင်ကိုရီးယား နိုင်ငံတို့သည်အများဆုံးထိခိုက်ခဲ့ပြီး ဟောင်ကောင်၊ လာအို၊ မလေးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ ဂျပန်၊ ဘရူနိုင်း၊ တရုတ်၊ စင်ကာပူ၊ ထိုင်ဝမ်နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများသို့လည်း ရိုက်ခတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာ နိုင်ငံသည် အခြားနိုင်ငံများနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ဖွံ့ဖြိုးမှုမရှိသော အရင်းအနှီးဈေးကွက်ရှိခြင်း၊ နိုင်ငံခြား ငွေကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ်ထိန်းချုပ်ထားခြင်းတို့ကြောင့် သက်သာရာရခဲ့သည်။ ဤစာတမ်းတို့တွင် အာရှနိုင်ငံများ၌ ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်းဖြစ်ပွားစေခဲ့သော အကြောင်းအရင်းများ၊ ဒေသတွင်း နိုင်ငံများမှ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ကြသည့် နည်းလမ်းများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သက်ရောက်မှုများကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဗဟုသုတရရှိနိုင်စေရန်ရည်ရွယ်၍ ရေးသားထားပါသည်။

စာတမ်းတိုအမှတ်စဉ် - ၁၁၇

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၃
၂။	နောက်ခံသမိုင်း	၅
၃။	အာရှငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းဆိုသည်မှာ	၇
၄။	၁၉၉၇ အာရှငွေကြေး အကျပ်အတည်းနှင့် အာရှနိုင်ငံများသို့ သက်ရောက်မှုများ	၈
၅။	အာရှငွေကြေးအကျပ်အတည်းဖြစ်ပွားရသည့် အကြောင်းအရင်းများ	၁၃
၆။	အာရှနိုင်ငံများ၏ ငွေကြေးအကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းခဲ့သည့်နည်းလမ်းများ	၁၇
၇။	နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) ၏ ကယ်ဆယ်ရေး အစီအစဉ်များ	၂၁
၈။	အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သက်ရောက်မှုများ	၂၂
၉။	နိဂုံး	၂၃

နိဒါန်း

၁။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး၊ ငွေရေးကြေးရေး၊ ကုန်ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်မှု (Macroeconomic, Financial and Price Stability) တို့သည် နိုင်ငံ၏တည်ငြိမ်သော စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အခြေခံကျသောလိုအပ်ချက်များဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူစွာနိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှု(Political Stability) မှာလည်း အရေးပါသောလိုအပ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံ၏စီးပွားရေး၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ ငွေရေးကြေးရေးမူဝါဒများကို ချမှတ်ရာတွင် အထက်ပါလိုအပ်ချက်များ၊ ရည်မှန်းချက်များကို ရရှိအောင် ဦးတည်ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။¹

၂။ ၁၈၂၅ ခုနှစ်၊ အင်္ဂလန်တွင်ပထမဆုံးငွေကြေးအကျပ်အတည်းဖြစ်ပြီးနောက်ပိုင်း တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် အဓိကစီးပွားရေးနှင့်ဘဏ္ဍာရေး အကျပ်အတည်း ၂၁ ကြိမ် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကမ္ဘာ့ငွေကြေးအကျပ်အတည်းများ၏ အဓိကတရားခံများမှာ မညီမျှသောကုန်သွယ်ရေး၊ ထိရောက်မှုမရှိသောစီမံမှုနှင့် မလျော်ကန်သော ငွေကြေးစနစ်တို့ဖြစ်ပါသည်။² ထိုကာလများတွင် ဂျီဒီပီတိုးတက်မှုကျဆင်းခြင်း၊ ကုန်သွယ်ရေးဖွံ့ဖြိုးမှု အလွန်ကျဆင်းခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍတွင် ကုန်ကျစရိတ်နှင့် သုံးစွဲမှုလျှော့ချဖြတ်တောက်ခြင်းတို့ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဟားဗတ်တက္ကသိုလ်မှ ပြုလုပ်သည့် Behavioural Finance and Financial Stability စီမံကိန်းအရ ၁၈၀၀ ပြည့်နှစ်မှ ၂၀၁၆ ခုနှစ်အကြားတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် တစ်နှစ်လျှင်ပျမ်းမျှလေးနိုင်ငံ ဘဏ်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အကျပ်အတည်းကြုံတွေ့ရကြောင်းသိရသည်။³ အမှန်စင်စစ် အာရှနိုင်ငံများ၏ ငွေရေးကြေးရေးပြဿနာမှာ အလားအလာကောင်းသော ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှင့် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် အစောပိုင်းကာလများအတွင်း ကမ္ဘာ့အတိုးနှုန်းကျဆင်းခဲ့ရာမှ အစပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၃။ ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်လာပါက ထိုနိုင်ငံအတွင်းရှိ ဘဏ်များပြိုလဲသွားခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေသော လူပုဂ္ဂိုလ်နှင့်အဖွဲ့အစည်းများ ဒုက္ခရောက်ရှိခြင်း၊ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်၏ အခြေခံများဖြစ်သော ဘဏ္ဍာရေးဈေးကွက်နှင့် အရင်းအနှီးဈေးကွက်

¹ဒေါက်တာစိန်မောင်၊ မြန်မာကျပ်ငွေတန်ဖိုး ကျဆင်းလာခြင်းကြောင့် ပြည်တွင်းစီးပွားရေးအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှုဆောင်းပါးမှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

² အလင်းဆက်(IRR)၊ တရုတ်ငွေကြေးနှင့် ယနေ့ကမ္ဘာ၊ ၂၀၁၈၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ပထမအကြိမ် မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³ ခင်ပပလင်း၊ လာပေးမည်လား ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးအကျပ်အတည်း ၊ မတ်လ ၁ ရက် ၂၀၁၉ ခုနှစ် မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။ [ကြည့်ရှုသည့်ရက်စွဲ ၁၇ ရက် အောက်တိုဘာလ ၂၀၁၉ ခုနှစ်]

များ ကမောက်ကမဖြစ်ခြင်း စသောအခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်တတ်ပါသည်။^၄ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤ စာတမ်းကိုအောက်ပါရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ပြုစုထားခြင်းဖြစ်ပါသည် -

- (က) ၁၉၉၇ ခုနှစ် အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းကြောင့် သက်ရောက်ခဲ့သည့် နိုင်ငံများအားသိရှိစေရန်၊
- (ခ) ၁၉၉၇ ခုနှစ် အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းပေါ်ပေါက်ခဲ့စဉ်က ဖြေရှင်းခဲ့ သည့် နည်းလမ်းများကိုသိရှိကာ နမူနာယူနိုင်စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ခံသမိုင်း

၄။ နိုင်ငံများသည် ကုန်သွယ်မှုယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန်အတွက် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ငွေကြေးတန်ဖိုး (ပြည်တွင်းသုံးငွေ) တည်ငြိမ်ရေးအတွက် ပြင်ပငွေကြေးတစ်ခုဖြင့် ချိတ်ဆက် (Peg) ထားရပါ သည်။ ၁၉ ရာစုနှောင်းပိုင်းတွင်စတင်ခဲ့သော ပထမဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း ခေတ်ကြီးကို ရွှေဖြင့် စက်သော ငွေကြေးစနစ် (Gold Standard) ပေါ်အခြေခံပြီး တည်ဆောက်ခဲ့ကြပါသည်။ အစိုးရ များသည် ၎င်းတို့၏ငွေကြေးတန်ဖိုးကို ရွှေစံနှုန်းဖြင့်သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ကမ္ဘာ့စီးပွား ပျက်ကပ် (Great Depression) ကာလအတွင်း အတိုးအလျော့ အပေးအယူလုပ်ယူမှုများ (trade-offs) ရပ်တည်နိုင်စွမ်းမရှိ ဖြစ်လာခဲ့သည့်အတွက် အစိုးရများ၏ရွှေစံချိန်အပေါ် သစ္စာစောင့်သိမှု ပျက်ယွင်းခဲ့ကြပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ရွှေနှင့်ချိန်ဆက်ထားသည့် ငွေကြေးစနစ်ယိုယွင်းခဲ့ပြီးနောက်တွင် အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏ငွေကြေးတန်ဖိုးများကို အပြိုင်အဆိုင်လျော့ချခဲ့ကြပြီး ကုန်သွယ်ဖက် နိုင်ငံများက သွင်းကုန်ခွန်များ စည်းကြပ်မြှင့်တင်ခဲ့ကြပါသည်။^၅

၅။ ၁၉၄၁ ခုနှစ် စစ်အတွင်း အမေရိကန်စီမံကိန်း (ပိုက်စီမံကိန်း) နှင့် ဗြိတိန်၏စီမံကိန်း (ကိန်း စီမံကိန်း) တို့ကို အခြေအတင်ဆွေးနွေး၍ အပြန်အလှန် အပေးအယူစေစပ်ခဲ့ရာမှ ဘရစ်တန်ဝုဒ် စနစ်ဟူ၍ ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ဇူလိုင်လတွင်ကျင်းပခဲ့သော ဘရစ်တန်ဝုဒ် ညီလာခံမှ ငွေကြေးစနစ်သစ်ကို ပုံဖော်ခဲ့ကြပြီး ပါဝင်ခဲ့သောနိုင်ငံများမှ ၎င်းတို့၏ငွေကြေးများကို

^၄ မောင်ဘို(မြန်အောင်)၊ ငွေကြေး၊ ဘဏ်စနစ်၊ ဘဏ္ဍာရေးဈေးကွက်နှင့် အရင်းအနှီးဈေးကွက်များ၊ စာမျက်နှာ ၆၄ မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

^၅ မင်းရွှေမောင်၊ ကျိုးပဲ့လာတဲ့ဂလိုဘယ်ငွေကြေးဈေးကွက်၊ ဈေးကွက်ဂျာနယ် [http://www.zaygwet.com/eco_opinion.php?id=399] မှကောက်နုတ်ထား ပါသည်။

အမေရိကန်ဒေါ်လာနှင့် ချိတ်ဆက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဘရစ်တန်ဝန်ခံစနစ်ပေါ်မူတည်၍ ၁၉၄၅ခုနှစ်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြပါသည်။^၆

၆။ ၁၉၆၀ နှင့် ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်များတွင် အမေရိကန်၏ ကုန်သွယ်ရေးဟန်ချက်ပျက်လာခဲ့ပြီး ငွေကြေးဖောင်းပွမှုမှာလည်း မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရွှေတစ်အောင်စလျှင် အမေရိကန် ၃၅ ဒေါ်လာနှင့်လဲလှယ်နိုင်သော ဘရစ်တန်ဝန်ခံဆုံးဖြတ်ချက်ကိုရုပ်သိမ်းကြောင်း သမ္မတနစ်ဆင်မှ ကြေညာခဲ့ပါသည်။^၇ ထိုအချိန်မှစတင်၍ နိုင်ငံတကာဈေးကွက်၌ ငွေလဲနှုန်းကို နှုန်းရှင်ငွေလဲလှယ်သည့်စနစ် (Floating Exchange Rate) ကို စတင်ကျင့်သုံးလာခဲ့ပါသည်။

၇။ ထိုကဲ့သို့ စီးပွားရေးကောင်းသော နိုင်ငံများက နှုန်းရှင်ငွေလဲလှယ်သည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးလာသော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများမှ ဗဟိုဘဏ်များသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ (သို့မဟုတ်) အဓိကငွေကြေးတစ်စုံ (Basket of Major Currencies) ၏ တန်ဖိုးများဖြင့် ဆက်လက်ချိတ်ဆက်ထားမြဲချိတ်ဆက်ထားကြပါသည်။ အမေရိကန်ဒေါ်လာအပြင် ချိတ်ဆက်ထားသော အဓိကငွေကြေးများမှာ ဥရောပ ယူရို၊ ဂျပန် ယန်း၊ ဗြိတိသျှ ပေါင်စတာလင်၊ ဆွစ်ဇာလန် ဖရန်(စ) ငွေကြေး တို့ပါဝင်ကြပါသည်။ ဤကဲ့သို့ မိမိငွေကြေးတန်ဖိုးကို အခြား စီးပွားရေးတောင့်တင်းသော နိုင်ငံတစ်ခု၏ ငွေကြေးဖြင့် ပုံသေချိတ်ဆက်တန်ဖိုးထားခြင်းသည် ရေရှည်တွင် အခက်အခဲများဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် သက္ကရာဇ် ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၌ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်း (Financial Crisis) တွင် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၏ ဗဟိုဘဏ်သည် မိမိနိုင်ငံ၏ ငွေကြေး ပီဆို (Peso)ကို ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တန်ဖိုးလျှော့ချခဲ့ရသည်။^၈

^၆ မောင်စူးစမ်း၊ ယနေ့စီးပွားရေးပြဿနာများ၊ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ စာမျက်နှာ ၁၃၆ ၊ပုဂံစာအုပ်တိုက်မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

^၇ မင်းရွှေမောင်၊ ကျိုးပွဲလာတဲ့ဂလိုဘယ်ငွေကြေးဈေးကွက်၊ ဈေးကွက်ဂျာနယ်မှ [http://www.zaygwet.com/eco_opinion.php?id=399] ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

^၈ မောင်ဘို(မြန်အောင်)၊ ငွေကြေး၊ ဘဏ်စနစ်၊ ဘဏ္ဍာရေးဈေးကွက်နှင့် အရင်းအနှီးဈေးကွက်များ၊ စာမျက်နှာ ၅၄ မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

အာရှငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းဆိုသည်မှာ

၈။ အာရှနိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်း (Asian Financial Crisis) ကို Asia Contagion ဟုခေါ်ဆိုပြီး ၁၉၉၇ခုနှစ် နွေဦးကာလတွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၏စီးပွားရေး အကျပ်အတည်းကြောင့် ဘတ်ငွေတန်ဖိုးအား နှုန်းရှင်အဖြစ်သတ်မှတ်ခဲ့ရပြီး အာရှဈေးကွက် တစ်ခုလုံးသို့ ကူးစက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။^၉ အာရှနိုင်ငံများတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းကြောင့် တစ်နှစ်တာကာလ၌ပင် အာရှနိုင်ငံများ၏ ငွေကြေးတန်ဖိုးသည် ၃၅ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိကျဆင်းခဲ့ရသည်။ ထိုကာလအတွင်း ဖိလစ်ပိုင်ငွေကြေးသည် ၃၅.၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ မလေးရှားရင်းဂစ်သည် ၃၆.၁ ရာခိုင်နှုန်း၊ ကိုရီးယား ဝမ် သည် ၃၇.၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ ထိုင်း ဘတ်ငွေ ၄၁.၉ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် အင်ဒိုနီးရှား ရူပီးသည် ၈၅.၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ငွေကြေးတန်ဖိုး များအသီးသီး ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။^{၁၀}

၉။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ထိုင်းနိုင်ငံမှစတင်သည့် အရှေ့အာရှငွေကြေး ပြဿနာသည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ငွေကြေးလဲလှယ်နှုန်းထားကို Fixed Exchanged Rate အဖြစ်မှ စွန့်လွှတ်ခဲ့ရသည်။ အကြောင်းမှာ ၁၉၉၀ပြည့်နှစ်ပိုင်းမှစတင်ခဲ့သော ကမ္ဘာကြီး၏ Globalization အရှိန်အဟုန်သည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၏ နယ်နိမိတ်ကိုကျော်ကာ နိုင်ငံတကာငွေကြေးအရင်းအနှီး များ ပိုမိုလွယ်ကူလွတ်လပ်စွာ ရွှေ့ပြောင်းလာခဲ့ခြင်းသည်လည်း အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ခဲ့ သည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများမှ ငွေကြေးအရင်းအနှီးများသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ အထူးသဖြင့် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများသို့ စီးဝင်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ထိုစဉ်က ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအခြေခံများမှာ ကောင်းမွန်နေခြင်း၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဘဏ်တိုးနှုန်းများ မြင့်မားခြင်းနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံသည် အနာဂတ်ကာလတွင်လည်း ပုံသေငွေကြေးလဲလှယ်နှုန်း (Fixed Exchanged Rate)ကို ဆက်လက်ထားရှိမည်ဟု ယူဆခြင်းဟူသော အကြောင်းသုံးရပ်ကိုအခြေပြုကာ ပြည်ပ မှငွေကြေးအရင်းအနှီးများ စီးဝင်လာခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၇ အထိ စီးဝင်လာ ခဲ့သော ငွေကြေး၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ချေးငွေ (Loan) များဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင်

^၉ <https://www.investopedia.com/terms/a/asian-financial-crisis.asp> မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

^{၁၀} အလင်းဆက်(IR)၊ တရုတ်ငွေကြေးနှင့် ယနေ့ကမ္ဘာ၊ ၂၀၁၈၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ပထမအကြိမ် မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

Hegde Fund ကဲ့သို့သော ငွေကြေးကစားသူများ၏ ငွေကြေးများလည်း ဝင်ရောက်လာခဲ့သဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ဘဏ်စနစ်နှင့် ငွေကြေးစနစ်သည် မတည်မငြိမ်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။¹¹

၁၉၉၇ အာရှငွေကြေး အကျပ်အတည်းနှင့် အာရှနိုင်ငံများသို့ သက်ရောက်မှုများ

၁၀။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ထိုင်းနိုင်ငံမှစတင်ခဲ့သော အာရှစီးပွားရေး အကျပ်အတည်းသည် အင်ဒိုနီးရှား နိုင်ငံနှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံတို့သည် အများဆုံးထိခိုက်ခဲ့ပြီး ဟောင်ကောင်၊ ဂျပန်၊ လာအို၊ မလေးရှားနှင့်ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံများတွင် အတိုင်းအတာတစ်ခု အထိလည်းကောင်း၊ ဘရူနိုင်း၊ တရုတ်၊ စင်ကာပူ၊ ထိုင်ဝမ်နှင့် ဗီယက်နမ်နိုင်ငံများသို့လည်း ရိုက်ခတ်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၂ ရက် နေ့တွင် ထိုင်းနိုင်ငံ၌ ဘတ်ငွေတန်ဖိုးချလိုက်ရပြီး ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် မလေးရှားရင်းနှီးငွေ တန်ဖိုးချလိုက်ရသည်။ ထိုအချိန်နှင့်မရှေးမနှောင်းတွင် ဖိလစ်ပိုင်ပီဆို ငွေတန်ဖိုးထိုးကျခဲ့သည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လထဲတွင် အင်ဒိုနီးရှား ရူပီးယားငွေ တန်ဖိုး ၈၀ ထိုးကျသွားသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာတွင် တောင်ကိုရီးယားငွေတန်ဖိုး ထိုးကျသွားပြီး တောင်ကိုရီးယား ချာဘိုးလ် ကော်ပိုရေးရှင်း၏လုပ်ငန်းများစွာ ဒေဝါလီခံသွားခဲ့ပါသည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဂျပန်သို့ ကူးစက်သွားခဲ့ ပါသည်။¹²ရှေးဦးစွာထိုင်းနိုင်ငံမှငွေကြေးတန်းဖိုးကျဆင်းပြီးနောက်ဒေသတွင်း၌ စတော့ဈေးကွက် ကျဆင်းလာခြင်း၊ သွင်းကုန်များလျော့နည်းလာခြင်းတို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ အာရှ နိုင်ငံများ၌ ငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းပြဿနာ ကူးစက်ခဲ့သောနိုင်ငံများမှာ အောက်ပါ နိုင်ငံများဖြစ်ပါသည် -

- (က) ထိုင်းနိုင်ငံ။ ၁၉၉၇ခုနှစ် ဇူလိုင် လ ၂ ရက် နေ့၌ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအကျပ် အတည်းကြောင့် ဘတ်ငွေတန်ဖိုးအားနှုန်းရှင်အဖြစ်သတ်မှတ်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုင်းငွေ ကြေးကို နှုန်းရှင်မလျော့မီ ဇွန်လ ၁၀ ရက်နေ့ တွင်ကျင်းပသောအစည်းအဝေး၌ ဗဟိုဘဏ်မှ သတ်မှတ်ပေးထားသောနှုန်းမှာ အမေရိကန်တစ်ဒေါ်လာလျှင် ၂၅.၇၉ ဘတ် ဖြစ်ပြီး ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့ တွင် အမေရိကန်တစ်ဒေါ်လာလျှင် ၃၂.၁၀၈

¹¹ ဒေါက်တာအောင်ကိုကို၊ ငွေကြေးလဲလှယ်နှုန်းထားများပြောင်းလဲလာခြင်းများ၊ Yangon Time Journal, Vol 7-No. 34၊ မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

¹² မောင်စူးစမ်း၊ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းခေတ်အိုင်ဒီယာစီးပွားရေး၊ စာမျက်နှာ ၇၇ ၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ၊ ပထမအကြိမ် မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

ဘတ် သို့ထိုးကျခဲ့ရာ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၂၄.၅ ရာခိုင်နှုန်း ကျသွားခဲ့ပါသည်။¹³ ထို့ကြောင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) မှ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၇.၂ ဘီလီယံ ထောက်ပံ့ပေးရန် စီစဉ်ခဲ့ရပါသည်။

(ခ) အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ရူပီးယားတန်ဖိုးသည် ငွေကြေးတန်ဖိုး ဆိုးဝါးစွာကျဆင်းလာမှုနှင့် အတူကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းများ မြင့်တက်လာခဲ့ပြီး အင်ဒိုနီးရှား ကုမ္ပဏီကြီးများမှာလည်း နိုင်ငံခြားကြွေးမြီပိုမို များပြားလာသည့် ဒဏ်ကိုခံစားခဲ့ရပါသည်။ ယင်းပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီကြီးများ၏ နိုင်ငံခြားကြွေးမြီ ပမာဏမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၆၅ ဘီလီယံအထိ တင်ရှိနေပြီး ရူပီးယားတန်ဖိုး ကျဆင်းမှုကြောင့် ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် အခက်အခဲဖြစ်ခြင်းနှင့် အလုပ်လက်မဲ့ ပြဿနာကိုပါ စတင်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ ထို့အပြင် မိုးခေါင်ရေရှားပြဿနာနှင့် ရိက္ခာပြတ်လပ်မှုအန္တရာယ်ကိုပါ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။¹⁴ စီးပွားရေးကျဆင်းမှုနှင့် တစ်ပါတည်း အဓိကရုဏ်းများ၊ သွေးထွက်သံယိုများဖြစ်ပေါ်လာပြီး မြို့တော် ဂျကာတာတွင် ကြီးမားသည့် အပျက်အစီးများဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး မိဒန်၊ ဆိုလို၊ ယောဂျ ကာတာ၊ ဆူယာဘာရာ၊ ပါဒန်း၊ ဘန်ယုဝမ်ဂီ ကဲ့သို့သော မြို့များတွင်လည်း အလားတူအရေးအခင်းများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးအကျပ် အတည်းသည် လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး ပြဿနာများကိုပါ ဆက်လက်ဖြစ် ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။¹⁵

(ဂ) တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်များအတွင်း စက်မှု လုပ်ငန်းထွန်းကားလာသည့် အာရှနိုင်ငံများ၏ နှစ်စဉ်စီးပွားရေးတိုးတက်မှုမှာ (၇) ရာခိုင်နှုန်း အထက်ရှိခဲ့သည်။ စင်္ကာပူ၊ ထိုင်ဝမ်၊ ဟောင်ကောင်တို့နှင့်အတူ အာရှကျား

¹³ ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ စွယ်စုံကြမ်း၊ စာမျက်နှာ ၂၃၅ မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

¹⁴ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ စီးပွားရေး၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ထုတ်၊ စွယ်စုံကြမ်း၊ စာမျက်နှာ ၃၀၈-၃၀၉ မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

¹⁵ Bahtiar Effendy ၊ ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းခြင်းများ၊ ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များထံမှ သင်ယူခြင်း၊ IDEA မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

(သို့) အာရှနဂါးတစ်ကောင် အဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းခံရသည့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံသည် အာရှတိုက်၏စီးပွားရေး အင်အားကြီးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။¹⁶

၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ကာလီဖိုးနီးယားတက္ကသိုလ်မှ ထုတ်ဝေသော အာရှနိုင်ငံများဆိုင်ရာ စစ်တမ်း (A Survey of Asia in 1996) တွင် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ၏ လိုငွေပြမှုအခြေအနေသည် ယင်း၏စုစုပေါင်းပို့ကုန်တန်ဖိုးများ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်သောစက်အစိတ်အပိုင်းများတင်ပို့မှုမှာ ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် ပစ္စည်းဈေးနှုန်းများ ကျဆင်းလာခြင်း၊ ထို့အတူ အမေရိကန်ဒေါ်လာနှင့် လဲလှယ်ရာတွင် ဂျပန်ယန်း ငွေတန်ဖိုးချလိုက်ခြင်း (Devaluation) ကြောင့် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် တောင်ကိုရီးယား ပစ္စည်းများသည် ဂျပန်ကုန်ပစ္စည်းများကို ပစ္စည်းဈေးနှုန်းအရ ယှဉ်ပြိုင်နိုင်မှု စွမ်းအားကျဆင်းလာခဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟုဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့အပြင် အာဆီယံငွေကြေးဈေးကွက် ကမောက်ကမဖြစ်ပွားမှု ရိုက်ခတ်ခံရခြင်း၊ မူလက တည်းက ယိုယွင်းနေသော ပြည်တွင်းဘဏ်လုပ်ငန်းများနှင့် ဘဏ္ဍာငွေကြေးကဏ္ဍမှာ ပိုမိုယိမ်းယိုင်လာခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ အထူးသဖြင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ၏စီးပွားရေးကို နှစ် ၃၀ တိုင်အောင် ဦးဆောင်နေသော Chaebol ခေါ် တိုင်းရင်းသားမိသားစုပိုင်လုပ်ငန်းပေါင်းစုံ ကုမ္ပဏီကြီးများ (Conglomerates) ၏ အခြေအနေယိမ်းယိုင်လာမှုနှင့် ကြွေးမြီပြဿနာ ကြီးမားလာမှုနှင့်အတူ ကိုရီးယားဝမ်ငွေတန်ဖိုးသည်လည်း တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းလာခဲ့ပါသည်။¹⁷

(ဃ) ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် အခြားအာရှနိုင်ငံများ ငွေကြေးဂယက်ကြောင့်အခက်အခဲများဖြင့် ကြုံတွေ့နေရစဉ် ဖိလစ်ပိုင်ပီဆိုသည် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာ တန်ဖိုးကျဆင်းခဲ့ပြီး မနီလာစတော့ဈေးနှုန်းသည် ၃၅ ရာခိုင်နှုန်း သာကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်း

¹⁶ မောင်သာ(ရှေးဟောင်းသုတေသန)၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လထုတ်၊ သုတအလင်းမဂ္ဂဇင်း မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

¹⁷ အောင်ကိုမင်း၊ အာရှဒေသနှင့်ငွေကြေးဂယက် စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

ကာလအတွင်း ၎င်း၏ပီဆိုငွေကြေးတန်ဖိုးအပြင် စတော့ဈေးကွက်ကျဆင်းမှုကို¹⁸ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော်လည်း အခြားအာရှနိုင်ငံများတွင် ရင်ဆိုင်နေရသည့် ဘဏ်ပြိုလဲမှု ပြဿနာများနှင့် အဆောက်အအုံလုပ်ငန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပြားလွန်းသည့် ပြဿနာများဖြင့် ရင်ဆိုင်ရခြင်းမရှိ ကြောင်းသိရှိရပါသည်။¹⁹

(င) မလေးရှားနိုင်ငံ။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ငွေကြေးတန်ဖိုးအား နှုန်းရှင်(Floating Rate) ဖြင့် သတ်မှတ်ခဲ့သည့် အချိန်မှစတင်၍ မလေးရှားငွေ ရင်းဂစ်တန်ဖိုး တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းလာခဲ့ပါသည်။ မလေးရှားနိုင်ငံသည် ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် နောက်ဆုံးအကြိမ်အဖြစ် စီးပွားရေးကျဆင်းမှု (Recession) နှင့်ကြုံခဲ့ရပြီးနောက် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ချမှတ်ကာ နိုင်ငံ၏စီးပွားရေးကို ပြန်လည်ဦးမော့လာခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လကုန်တွင် ထိုင်းဘတ်ငွေ တန်ဖိုးကျဆင်းမှုနှင့်အတူ အမေရိကန်တစ်ဒေါ်လာလျှင် ၂.၅၂၁ နှင့် ၂.၅၂၅ အကြား၌သာရှိခဲ့ရာမှ ဒီဇင်ဘာလဆန်းရက်များတွင် ၃.၈၇ ရင်းဂစ်အထိ ပိုမိုဆိုးရွာစွာ ကျဆင်းလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စတော့ဈေးကွက် အပါအဝင် ဘဏ္ဍာ/ငွေကြေးကဏ္ဍကြီးတစ်ခုလုံး ယိမ်းယိုင်လာကာ ပြည်တွင်း/ပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအပါအဝင် ပြည်သူလူထု၏ယုံကြည်မှုပါ တဖြည်းဖြည်းကျဆင်းခဲ့ရပါသည်။²⁰

(စ) စင်ကာပူနိုင်ငံ။ စင်ကာပူနိုင်ငံသည် အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်း ဖြစ်စဉ်တွင် တိုက်ရိုက်ထိခိုက်မှု မရှိခဲ့သော်လည်း ၁၉၉၈ နှောင်းပိုင်းမှသာ အခြားနိုင်ငံများနည်းတူကူးစက်ခဲ့ပြီး စီးပွားရေးကျဆင်းမှုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။²¹ ထို့အပြင်အရှေ့တောင်အာရှငွေကြေးဂယက်တွင် အခြားနိုင်ငံများ၏ ငွေကြေးတန်ဖိုးများ အဆမတန်

¹⁸ Marcus Noland ,The Philippines in the Asian Financial Crisis: How the Sick Man Avoided Pneumonia, Asian Survey, University of California Press , Vol. 40, No. 3 (May - Jun., 2000), pp. 401-412 မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

¹⁹ အောင်ကိုမင်း၊ အာရှဒေသနှင့်ငွေကြေးဂယက် စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

²⁰ အောင်ကိုမင်း၊ အာရှဒေသနှင့်ငွေကြေးဂယက် စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

²¹ Asian financial Crisis(1997-1998), http://eresources.nlb.gov.sg/infopedia/articles/SIP_1530_2009-06-09.html မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

ကျဆင်းခဲ့သော်လည်း စင်ကာပူဒေါ်လာမှာ အနည်းငယ်သာ ကျဆင်းအောင် ထိန်းထားနိုင်ခဲ့ပါသည်။²²

သို့ရာတွင် ၁၉၉၇ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ်ကာလများအတွင်း စက်မှုကဏ္ဍတွင်တိုးတက်မှုလျော့နည်းခဲ့ပြီး၊ ထုတ်လုပ်မှုကဏ္ဍ၊ ဆောက်လုပ်ရေးကဏ္ဍ၊ ကုန်သွယ်ရေးကဏ္ဍများသို့ပါ ထိခိုက်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် လုပ်သားဈေးကွက်၌ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းမှာ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ၃ ဒသမ ၂ ရာခိုင်နှုန်းထိ မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ ပျမ်းမျှအားဖြင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်၏ အလုပ်လက်မဲ့ဦးရေ ၃၄၈၀၀ နှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် အလုပ်လက်မဲ့ဦးရေ ၆၂၈၀၀ ဦးထိ တိုးလာခဲ့ပြီး နှစ်ဆနီးပါးထိ မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။²³

- (ဆ) ဂျပန်နိုင်ငံ။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာ့ဒုတိယစီးပွားရေး အင်အားကြီးမားသောနိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပြီး ပြည်ပပို့ကုန်စုစုပေါင်း၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းကို အရှေ့တောင်အာရှသို့ တင်ပို့လျက်ရှိရာ အရှေ့တောင်အာရှဒေသသည် ဂျပန်နိုင်ငံအတွက် အရေးပါသည့် စီးပွားရေးကုန်သွယ်ဖက်ဒေသ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှဒေသတွင်များစွာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားပြီး နိုင်ငံရှိဘဏ်ကြီးများမှ ပြည်ပသို့ချေးငွေ၏ သုံးပုံတစ်ပုံအား အရှေ့တောင်အာရှဒေသသို့ချေးထားခဲ့ရာ ကြွေးဆုံးမည့်အန္တရာယ်နှင့်ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။²⁴ ထို့အပြင် ၁၉၉၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလအတွင်း ဂျပန်နိုင်ငံရှိ ဒသမမြောက်အကြီးဆုံး ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ် ဟုတ်ကိုင်ဒိုတာကူရှိကူနှင့် ယာမာအီချီအာမခံစာချုပ်စာတမ်းများ အရောင်းအဝယ်ကုမ္ပဏီသည်လည်း ပြုလဲသွားခဲ့ပါသည်။²⁵ ဂျပန်နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးစီမံကိန်းအေဂျင်စီမှ ထုတ်ပြန်သော အစီရင်ခံစာအရ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း

²² အောင်ကိုမင်း၊ အာရှဒေသနှင့်ငွေကြေးဂယက် စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

²³ Asian financial Crisis(1997-1998), http://eresources.nlb.gov.sg/infopedia/articles/SIP_1530_2009-06-09.html မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

²⁴ အောင်ကိုမင်း၊ အာရှဒေသနှင့်ငွေကြေးဂယက် စာအုပ်မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

²⁵ ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ၁၉၉၈ ခုနှစ်ထုတ် စွယ်စုံကြမ်း စာမျက်နှာ ၁၅၆ မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

အသားတင်ထုတ်လုပ်မှုမှာ ၁၉၉၆ ခုနှစ် ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ထက် ၀.၇ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းခဲ့ကြောင်းသိရှိရပါသည်။^{၂၆}

အာရှငွေကြေးအကျပ်အတည်းဖြစ်ပွားရသည့် အကြောင်းအရင်းများ

၁၁။ ၁၉၉၇ခုနှစ် အာရှနိုင်ငံများ၏ ငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းနှင့်ပတ်သက်၍ ချဉ်းကပ်မှုအဖုံဖုံ၊ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုအမျိုးမျိုးဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပွားခဲ့ရသည့် အကြောင်းရင်းများကိုထောက်ပြရာတွင်လည်း မတူကွဲပြားသောအမြင်များ၊ ကောက်ချက်ချမှုများရှိခဲ့ပါသည်။ နိုဗယ်လ်ဆုရဘောဂဗေဒပညာရှင် ဂျိုးဇက်စတစ်ဂလစ်က ယင်းပြဿနာဖြစ်ရသည့် တစ်ခုတည်းသော အခြေခံအကြောင်းအရင်းမှာ ယင်းနိုင်ငံများ၌ ၁၉၈၀ နှောင်းပိုင်းနှင့် ၁၉၉၀ အစောပိုင်းကာလများတွင်စတင်ခဲ့သော ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ငွေကြေးအရင်းအနှီးဈေးကွက်များကို လွတ်လပ်ခွင့်ပြုခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်ဟု ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။ ငွေကြေးအရင်းအနှီး ဈေးကွက်တစ်ခုလုံးကို လွတ်လပ်ခွင့်ပြုခြင်းသည် များသောအားဖြင့် စွန့်စားမှုကြီးမားပြီး အကျိုးအမြတ်မရှိပဲ ဆုံးရှုံးမှုကို ကြုံရတတ်သည်ဟုဆိုပါသည်။^{၂၇} အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်း ဖြစ်ပွားခဲ့သော အကြောင်းအရာများမှာ -

- (က) ကာလတို နိုင်ငံခြားငွေအရင်းအနှီးစီးဝင်ခြင်း။ ယေဘုယျအားဖြင့် နိုင်ငံခြားငွေအရင်းအနှီးစီးဝင်မှုသည် ကာလတို စီးဝင်မှုသာဖြစ်လေ့ရှိပြီး ထိုသို့သောစီးဝင်မှုကို ‘hot money’ဟု၍အသိများပါသည်။ Hot Money ဆိုသည်မှာ အတိုးနှုန်းများများရနိုင်ရာသို့ အလုံးရင်းဖြင့်ထည့်ဝင်သော အရင်းအနှီးငွေဖြစ်ပြီး အတိုးရော အရင်းပါချက်ခြင်း ပြန်လည်ထုတ်ယူသွားတတ်သော သဘောရှိသည်။^{၂၈} ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများအနေဖြင့် နိုင်ငံအတွင်း ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို အလွယ်တကူထုတ်ယူနိုင်ပြီး မတည်ငြိမ်မှုများကို ဖြစ်ပွားစေပါသည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၌ hot money များ ပြည်ပသို့ စီးထွက် (outflow) သည့် အခြေအနေမှာ ချေးငွေရယူထားသော လုပ်ငန်းများမှ ဆုံးရှုံးမှုနှင့်

^{၂၆} ဂျပန်နိုင်ငံ၊ ၁၉၉၉ ခုနှစ်ထုတ် စွယ်စုံကြမ်း စာမျက်နှာ ၁၅၆ မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

^{၂၇} ဇော်ဇော်ထွန်း၊ ၁၉၉၇ ခုနှစ် အာရှဘဏ္ဍာရေး အကျပ်အတည်းပြဿနာမှပေးသော သင်ခန်းစာ မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

^{၂၈} နန်းလွင်၊ ငွေလဲနှုန်းသတ်မှတ်ချက် ပယ်ဖျက်ခြင်းက အစိုးရဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်ကို အထောက်အကူပြုဟုဆို၊ ဧရာဝတီသတင်းစာမျက်နှာ ၁၇၊ ဩဂုတ်လ ၂၀၁၈ ခုနှစ် [https://burma.irrawaddy.com/business/2018/08/17/166936.html] မှ ကောက်နုတ်ဖော်ပြသည်။

ရင်ဆိုင်ရပြီး ချေးငွေများ ပြန်မဆပ်နိုင်သည့်အခါတွင် စီးပွားရေးပူဖောင်းပေါက်ကွဲမှု (the burst of the economic bubble) ကို ဖြစ်ပွားစေခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။²⁹ ဤဖြစ်ရပ်သည် ထိုင်းနိုင်ငံ၏ ငွေကြေးဈေးကွက်ပြိုလဲစေသည့် အဓိကအချက်တစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။

- (ခ) ပုံသေနှုန်းဖြင့်နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်နှုန်း(Fixed Exchange Rate)။ နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်နှုန်းကို သတ်မှတ်ရာတွင် နှုန်းရှင်နှုန်း (Floating Exchange Rate) သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပုံသေနှုန်း(Fixed Exchange Rate) သတ်မှတ်ခြင်းဟူ၍ရှိပါသည်။ နှုန်းရှင်နှုန်းမှာ ဈေးကွက်ကဆုံးဖြတ်သော နှုန်းကိုလိုက်၍သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး ပုံသေနှုန်းမှာ သတ်မှတ်ခွင့်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းက သတ်မှတ်သောနှုန်းဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်နှုန်း အတက်၊ အကျ များပြားမှုကိုကာကွယ်ရန် အချို့နိုင်ငံများက ပုံသေနှုန်းကို သတ်မှတ်လေ့ရှိကြပါသည်။ ၎င်းကို Official exchange rate ဟုလည်းခေါ်ကြပါသည်။³⁰ အာရှနိုင်ငံအများစုတွင်လည်း နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများနှင့် ပြည်တွင်းချေးယူသူများအတွက် နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်နှုန်း အတက်၊ အကျ လျော့နည်းစေရန် ပုံသေနှုန်းဖြင့်နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်ခြင်း(Fixed Exchange Rate) ကိုတွင်ကျယ်စွာအသုံးပြုခဲ့ကြပါသည်။³¹ ထိုသို့ ပုံသေနှုန်းဖြင့်နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်ခြင်း (Fixed Exchange Rate) ကို အသုံးပြုခြင်းသည် ယာယီအားဖြင့် ငွေကြေးဖောင်းပွမှုကို လျော့ကျစေခြင်း၊ ငွေကြေးတည်ငြိမ်မှုနှင့် ကုန်သွယ်မှုကဏ္ဍတွင် ပို့ကုန်ကိုမြှင့်တင်ပေးနိုင်သော်လည်း နောက်ဆုံးတွင်မူ ငွေကြေးတန်ဖိုးကျဆင်းစေနိုင်ပါသည်။³²

²⁹ <http://economyria.com/1997-asian-financial-crisis-explained/> မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³⁰ သက်ဇင်မိုး၊ နိုင်ငံခြားငွေလဲလှယ်နှုန်းပြဿနာ၊ ၁၀ ရက် မတ်လ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊[<https://tinyurl.com/y2nj4yxk>]မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³¹ Jackson, K. D, Asian Contagion: the Causes and Consequences of a Financial Crisis, United State, West View Press မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³² Kim, S. H. & Haque, M., The Asian Financial Crisis of 1997: Causes and Policy Responses. Multinational Business Review, 2002 မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

(ဂ) ကုန်သွယ်ရေးရှင်းတမ်း လိုငွေပြုမှုမြင့်မားလာခြင်း။ ကုန်သွယ်မှု ရှင်းတမ်း (The balance of trade) ဆိုသည်မှာ အချိန်ကာလတစ်ရပ် (ဥပမာ - ဘဏ္ဍာရေးနှစ်) အတွက် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပို့ကုန်တန်ဖိုးနှင့် သွင်းကုန်တန်ဖိုးခြားနားချက်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်သွယ်မှုရှင်းတမ်းသည် နိုင်ငံ၏လက်ရှိငွေစာရင်း (သို့မဟုတ်) ပြည်တွင်းပြည်ပငွေပေးငွေယူရှင်းတမ်း (Balance of Payment) ၏ အဓိကအကျဆုံးသော အစိတ်အပိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် သွင်းကုန်(ကုန်စည်နှင့်ဝန်ဆောင်မှု) တန်ဖိုးသည် ပို့ကုန် (ကုန်စည်နှင့်ဝန်ဆောင်မှု) တန်ဖိုးထက်များပြားနေပါက ထိုနိုင်ငံမှာ ကုန်သွယ်မှုလိုငွေ (Trade deficit) ပြနေမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုနည်းတူ အပြန်အလှန်အားဖြင့် နိုင်ငံ၏ပို့ကုန်တန်ဖိုးသည် သွင်းကုန်တန်ဖိုးထက် ပိုလျှံနေပါက ကုန်သွယ်မှုပိုငွေ (Trade surplus) ဖြစ်ပေါ်နေမည်ဖြစ်ပါသည်။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ကုန်သွယ်မှုလိုငွေ အများအပြားပြနေသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် လိုအပ်သည့် ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် ပေးချေရန် ငွေကြေးချေးယူရလေ့ရှိပြီး ကုန်သွယ်မှုပိုငွေပြသော နိုင်ငံများကမူ ကုန်သွယ်မှုလိုငွေပြသောနိုင်ငံများသို့ ငွေကြေးထုတ်ချေးပေးလေ့ရှိပါသည်။³³ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံနှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံများ၏ ကုန်သွယ်မှုလိုငွေမှာ မြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းနိုင်ငံများမှပို့ကုန်ထက် သွင်းကုန်တန်ဖိုး များပြားနေသော ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။³⁴

(ဃ) ဘဏ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် နည်းဥပဒေများ ခိုင်မာမှုအားနည်းခြင်း။ နိုင်ငံ တစ်ခု၏ ဘဏ်လုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည်အဆိုပါနိုင်ငံအတွင်းရှိဗဟိုဘဏ်၏စွမ်းဆောင်ရည်ပေါ်၌လည်း မူတည်နေပါသည်။ ဗဟိုဘဏ်သည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ စီးပွားရေးအတက်အကျ၊ မူဝါဒ အပြောင်းအလဲများကို လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများ လိုအပ်သလို ချမှတ်ပေးခြင်း၊ စီးပွားရေးအခြေအနေပေါ်မူတည်၍ အတိုးနှုန်းအနည်းအများကို အတိုးအလျော့ပြုလုပ်ပေးခြင်း စသည့်တာဝန်များကို ဗဟို

³³ ကုန်သွယ်မှုရှင်းတမ်းအကြောင်းသိကောင်းစရာ(Balance of trade-BOT)၊ [https://superlightmm.com/my/ knowledge/1239/] မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³⁴ <http://economyria.com/1997-asian-financial-crisis-explained/> မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

အစိုးရအောက်မှ ကင်းလွတ်စွာ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဘဏ်လုပ်ငန်းများပြဿနာနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရသည့်အခါတွင်လည်း ဗဟိုဘဏ်မှဝင်ရောက်ကူညီဖြေရှင်းပေးရမည်ဖြစ်သည်။³⁵ အာရှနိုင်ငံများ၏ ငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းကိုဖြစ်ပွားစေခဲ့သော အကြောင်းအရင်းများထဲတွင် ဘဏ်လုပ်ငန်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ ခိုင်မာမှုအားနည်းခဲ့ခြင်းသည်လည်း အဓိကအကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

- (င) **ခရိုနီအရင်းရှင်ဝါဒ (Crony Capitalism)**။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် ငွေကြေးအကျပ်အတည်းဖြစ်ပွားစေခဲ့သော နောက်ခံအကြောင်းအရာများတွင် ခရိုနီအရင်းရှင်ဝါဒ၏ သက်ရောက်မှုလည်းပါဝင်ပါသည်။³⁶ ခရိုနီအရင်းရှင်ဝါဒဆိုသည့် ဝေါဟာရမှာ ၁၈ရာစုတွင် လန်ဒန်၌ စတင်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ အထူးသဖြင့် အစိုးရဌာနများတွင် ရာထူးကြီးကြီးမားမား ရရှိထားသူများမှ မိတ်ဆွေများ/ ၎င်းတို့နှင့်အလျဉ်းသင့်သူများကို စီးပွားရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အခွင့်ထူးများပေးရာမှ ခရိုနီဝါဒ (Cronyism) ဟူ၍ ဖြစ်ထွန်းလာခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ Collins အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်တွင် Cronyism ဆိုသော ဝေါဟာရအား “The practice of appointing friend to high-level posts, political posts regardless of their suitability” ဟုဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ အထူးသဖြင့် အစိုးရက စီးပွားရေးနှင့်လူမှုရေးကို ချုပ်ကိုင်ထားသော (dirigisme) တိုင်းပြည်များတွင် ၎င်းတို့သည်အခွင့်ထူးခံလူတန်းစားများ ဖြစ်လာကြပါသည်။³⁷ Auckland တက္ကသိုလ်မှ ပရော်ဖက်ဆာ Peter Enderwick မှ “ခရိုနီအရင်းရှင်ဝါဒ (Crony Capitalism) သည် အရင်းရှင်စနစ်တစ်မျိုးဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံရှိ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အရင်းအမြစ်များနှင့် အခွင့်အလမ်းများကို အထက်တန်းလွှာလူတန်းစားများ (Elite) သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအရဆက်နွှယ်မှုရှိသော ခရိုနီများ (politically

³⁵ ကျော်ဇေယျာထွန်း၊ ဘဏ်များနှင့်အပြောင်းအလဲ၊ မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³⁶ Omid P. Panahi, The Asian Financial Crisis of 1997–1998 Revisited: Causes, Recovery, and the Path Going Forward, Asia Pacific University of Technology and Innovation, March 2016 မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³⁷ သစ္စာနီ၊ ခရိုနီဝါဒဘာလဲ၊ ဧရာဝတီသတင်းစာမျက်နှာ [https://burma.irrawaddy.com/opinion/2013/05/30/40926.html]မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။
[ကြည့်ရှုသည့်ရက်စွဲ ၁၈ ရက် အောက်တိုဘာလ ၂၀၁၉ခုနှစ်]

connected ‘Cronies’) ကို အထူးအခွင့်အရေးရရှိစေရန် ကန့်သတ်ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟုအဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။³⁸

၎င်းကဲ့သို့သော စီးပွားရေးစနစ်မျိုးသည် အကျင့်ပျက်ချစားမှုနှင့် ကိုယ်ကျိုး စီးပွားရှာသည့်အလေ့အကျင့် (rank-seeking practices) တို့နှင့်ဆက်နွှယ်နေလေ့ ရှိပြီး အကျိုးစီးပွားခွဲဝေမှုအတွက် ဆွဲဆောင်မှုလျော့စေခြင်းနှင့် အရင်းအမြစ်လွှဲမှား စွာခန့်ခွဲမှုတို့ကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။³⁹ အရှေ့အာရှနိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးစနစ်တွင် ခရိုနီအရင်းရှင်စနစ်သည် နေရာအနှံတွင် သိသာစွာတည်ရှိနေခဲ့ခြင်းသည် ၁၉၉၇-၁၉၉၈ ခုနှစ် အာရှငွေကြေးအကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းအရင်း တစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။⁴⁰

- (စ) ကူးစက်ထိခိုက်နိုင်မှုအန္တရာယ် (The Contagion Effect) ။ အာရှစီးပွားရေးအကျပ် အတည်းတွင် Contagion Effect ဟုခေါ်သော ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုသည် ဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ အခြားဘဏ္ဍာရေး အဖွဲ့အစည်းများသို့ ကူးစက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါ သည်။ သို့ဖြစ်ရာ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတွင်း ငွေကြေးအကျပ်အတည်းကြောင့် အရှေ့ အာရှဒေသတစ်ခုလုံးမှ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကာလတိုချေးငွေအများစုကို ပြန်လည်ထုတ်ယူ ခဲ့ကြခြင်းဖြင့် အရှေ့အာရှဒေသတစ်ခုလုံး၏ စီးပွားရေးအပေါ် ဂယက်ရိုက်စေခဲ့ ပါသည်။⁴¹

အာရှနိုင်ငံများ၏ ငွေကြေးအကျပ်အတည်းကို ဖြေရှင်းခဲ့သည့်နည်းလမ်းများ

၁၂။ အာရှနိုင်ငံများအနေဖြင့် ငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းကို ခံစားရပြီးနောက် တိုင်းပြည် စီးပွားရေးပြန်လည်ကောင်းမွန်စေရန် ဆောင်ရွက်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် -

³⁸Peter Enderwick, What's Bad About Crony Capitalism?, Asian Business & Management, Auckland University of Technology, 4(2):117-132, June 2005 မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

³⁹ Aligica & Tarko, Crony Capitalism: Rent Seeking, Institutions and Ideology, 2015, 67(2).pp. 156-157 မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

⁴⁰ Omid P. Panahi, The Asian Financial Crisis of 1997-1998 Revisited: Causes, Recovery, and the Path Going Forward, Asia Pacific University of Technology and Innovation, March 2016 မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

⁴¹ Omid P. Panahi, The Asian Financial Crisis of 1997-1998 Revisited: Causes, Recovery, and the Path Going Forward, Asia Pacific University of Technology and Innovation, March 2016 မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

- (က) ထိုင်းနိုင်ငံ၏ဆောင်ရွက်ချက်များ။ ထိုင်းနိုင်ငံသည် ငွေကြေးအကျပ်အတည်း ဖြစ်ပွားပြီးနောက် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲမှုဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၇-၁၉၉၈ အကျပ်အတည်း ကာလမတိုင်မီက အပ်ငွေလက်ခံသည့် အဖွဲ့အစည်းပေါင်း ၁၂၄ ခု ရှိခဲ့ရာမှ ဘဏ္ဍာရေးစနစ်ကို ကျစ်လစ်အောင် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့် အဖွဲ့ အစည်းပေါင်း ၄၅ ခုထိ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် အဓိက အားဖြင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းစည်းမျဉ်းဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက် Basel II အရ စွန့်စား မှုအခြေခံကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှု၊ ကျစ်လစ်သောကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုနှင့် IAS ၃၉ (ဘဏ္ဍာ ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များကို တိုင်းတာသည့် ပိုမိုတိကျသောနည်းလမ်း) ကို အဆင့် လိုက် အကောင်အထည်ဖော်မှုများကို အဓိကထားဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ် အလယ်ပိုင်းတွင် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးအကျပ်အတည်း ဖြစ်ပေါ်လာ သောအခါ၌ ထိုင်းနိုင်ငံ၏ စည်းမျဉ်းချမှတ်မှုနှင့် ကြီးကြပ်မှုမူဘောင် အားနည်းချက် များကို လျော့ချနိုင်ခဲ့ပါသည်။
- (ခ) အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ။ ငွေကြေးဂယက်ရိုက်ခံရသည့် အရှေ့ တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် ထိုင်းနိုင်ငံပြီးလျှင် အခြေအနေ အဆိုးရွားဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး ရူပီးငွေတန်ဖိုး ၁၈ ရာခိုင်နှုန်း အထိကျုံ့သွားခဲ့ပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားရူပီးယားတန်ဖိုးသည် ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်အထိ ကျဆင်းခဲ့သဖြင့် IMF ဦးစီးသော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းမှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၃ ဘီလီယံရှိ ဘက်စုံ ငွေကြေး အကူအညီပေးရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။
- (ဂ) တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ ။ တောင်ကိုရီးယား နိုင်ငံသည် ယိမ်းယိုင်လာသောမေခရိုစီးပွားရေး အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုလုံး၏ အခြေအနေ ကြောင့် IMF ထောက်ပံ့ရေး အစီအစဉ်ကို ကမ်းလှမ်းခဲ့ရပါသည်။ တောင်ကိုရီးယား နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးကမောက်ကမဖြစ်မှုကို ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ရပ်တန့်

နိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့မှ တောင်းဆိုခဲ့သည့် ခက်ခဲသည့် စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ကိုရီးယားနိုင်ငံက ပြန်လည်ပေးဆပ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့် ရေတိုကာလကြွေးမြီ ပြန်လည်ပေးဆပ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး သဘောတူညီချက်အသစ်ကိုလည်း အောင်မြင်စွာ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

(ဃ) ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ။ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံသည် စီးပွားရေးလွတ်လပ်ခွင့်များ၊ အကောက်ခွန်ကင်းလွတ်ခွင့် ကျင့်သုံးခဲ့သဖြင့် ထုတ်လုပ်မှုနှင့်ကုန်သွယ်မှုတိုးတက်ခဲ့ပြီး အစိုးရဘတ်ဂျက် ပိုငွေပြခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ဘဏ္ဍာရေးနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းများအား လွတ်လပ်ခွင့်ပေးခဲ့ခြင်း၊ ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်မှ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဥပဒေ ၁၆၅ ခုထုတ် ပြန်ပေးခဲ့ခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်း၊ နိုင်ငံ၏ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ငါးဆတိုးနိုင်ခဲ့ပြီး ငွေဖောင်းပွမှုကို ၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ လျှော့ချနိုင်ခဲ့ပါသည်။

(င) မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ။ မလေးရှားနိုင်ငံတွင် အာရှငွေကြေးအကျပ်အတည်းဖြစ်ပွားပြီးနောက် နိုင်ငံ၏ Bank Negara Malaysia ဦးဆောင်သော ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍမဟာဗျူဟာ ၁၀ နှစ်တာ စီမံချက် (၂၀၀၁-၂၀၁၀) နှင့်အပြိုင် ငွေချေးသက်သေခံလက်မှတ် ကြီးကြပ်ရေးကော်မရှင် (Securities Exchange Commission) ကို ဦးဆောင်သော အရင်းအနှီးဈေးကွက် မဟာဗျူဟာ စီမံချက်တို့က ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်မှုနှင့် ကျစ်လစ်မှုတို့ကို အထောက်အကူပြုပြီး ခိုင်မာသောစည်းမျဉ်းချမှတ်မှုနှင့် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲမှုမူဘောင်တစ်ရပ်ကို အုတ်မြစ်ချနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ မဟာဗျူဟာစီမံချက် နှစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခဲ့ခြင်းက မလေးရှားနိုင်ငံ၏ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍခေတ်မီမှုနှင့်ကွဲပြားခြားနားမှုတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်စေခဲ့သည့်အပြင် တည်ငြိမ်သော ဘဏ္ဍာရေး

စနစ်တစ်ရပ် တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းများ ချမှတ်ကျင့်သုံး နိုင်စွမ်းလည်း အားကောင်းစေခဲ့ပါသည်။⁴²

- (စ) စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ။ စင်ကာပူအစိုးရအနေဖြင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ် တွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် စရိတ်စကများ လျော့ချခြင်းနှင့် အိမ်ထောင်စုတစ်စုချင်းစီ၏ သက်သာချောင်ချိရေးအတွက် အထောက်အပံ့ပေး ခြင်းစသည့် အဓိကရည်ရွယ်ချက်နှစ်ရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့ ပါသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလများတွင် စင်ကာပူနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခဲ့ပြီး ၎င်းနှစ်၏ ပထမလေးလပတ်တွင် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကဏ္ဍ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၏ တစ်နိုင်ငံလုံး၏ အသားတင် ထုတ်လုပ်မှုတန်ဖိုးမှာ (GDP) ၇.၂ ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။
- (ဆ) ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များ။ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ယိုယွင်းနေသည့် စီးပွားရေး အခြေအနေအား ပြန်လည်မြှင့်တင်သွားရန်အတွက် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအပေါ် ကောက်ခံနေသည့် အခွန်များလျော့ချခြင်း၊ တိုင်းပြည်ဘဏ္ဍာရေးစနစ် ပြန်လည် တည်မတ်စေရန် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇၇ ဘီလီယံတန်ဖိုးရှိ ကယ်ဆယ်ရေးအစီ အစဉ်ကိုဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့် ဘဏ္ဍာရေးစနစ်နှင့် ယန်းငွေတန်ဖိုးအပေါ်တွင် ပြည် သူလူထု၏ ယုံကြည်မှုကိုပြန်လည်ရယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ဂျပန်အစိုးရ အနေ ဖြင့် အရန်ငွေ ဒေါ်လာ ၂၃၀ ဘီလီယံရှိရာ ငွေကြေးဈေးကွက်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက် ၍ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၀ ဘီလီယံတန်ဖိုးရှိ ယန်းများ ပြန်လည် ဝယ်ယူရေးကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

⁴² Alexandra Dress-Gross, Nagavalli Annamalai et al., အနာဂတ်အတွက်ငွေကြေးရေးဆော်မီပွင်းလင်း၍ အလုံးစုံပါဝင်နိုင်သောငွေကြေးရေး စနစ်တည်ဆောက်ခြင်း၊ World Bank Group မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) ၏ ကယ်ဆယ်ရေး အစီအစဉ်များ

၁၃။ နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ဦးစီးသည့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများမှ အာရှစီးပွားရေး အကျပ်အတည်းဖြစ်ပွားခဲ့သော နိုင်ငံများအနက် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၇.၂ ဘီလီယံ၊ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသို့ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၀ ဘီလီယံနှင့် တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံသို့ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၅၇ ဘီလီယံ ကယ်ဆယ်ရေးအစီအစဉ်များကို ထောက်ပံ့ကူညီခဲ့ရပါသည်။⁴³ သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံများအလိုက် ကယ်ဆယ်ရေးအစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ချေးငွေထုတ်ချေးခြင်း/ ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်း (Financing) ၊ မက်ခရိုစီးပွားရေး မူဝါဒများ (Macroeconomic policies) ချမှတ်ခြင်းနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း (Structural Reforms) တို့ကို လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြရပါသည်။⁴⁴

၁၄။ တောင်ကိုရီးယားနိုင်ငံသည် အခြားနိုင်ငံများသို့ ချမှတ်ဖော်ဆောင်လျက်ရှိသော ကယ်ဆယ် ရေး အစီအစဉ်များနည်းတူ နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့မှ ကိုရီးယားနိုင်ငံစီးပွားရေး ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးအတွက် တိုင်းပြည်၏ GDP တိုးတက်နှုန်းကို လက်ရှိ ၆ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၉၉၈ ခုနှစ် တွင် ၃ ရာခိုင်နှုန်းထိလျော့ချသွားရန်၊ ငွေဖောင်းပွမှုကို ၅ ရာခိုင်နှုန်းတွင်ထိန်းထားရန်၊ အခွန်နှုန်း တိုးကောက်ရန်၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးဘဏ်များကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရန်၊ နိုင်ငံခြားသား များ၏ ပိုင်ဆိုင်မှုတန်ဖိုးကို မူလ ၂၆ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းထိ ဝင်ရောက် မြှုပ်နှံခွင့်ပြုရန်နှင့် ငွေချေးစာချုပ် (bond) ရောင်းဝယ်မှုဈေးကွက်ကို ကျယ်ပြန့်စွာဖွင့်ပေးရန် စသောအချက်များကို တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။⁴⁵ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသည် IMF ၏ ကယ်ဆယ်ရေးအစီအစဉ်များကို လက်ခံခဲ့ ခြင်းနှင့်အတူ အခြေခံကျသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်ရန် အတွက် ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဘဏ် ၁၆ ခု ကိုပိတ်ပစ်ရန်၊ အစားအစာနှင့်စွမ်းအင်ထောက်ပံ့မှုများ လျော့ ချရန်၊ အတိုးနှုန်းလျော့ချရန်အတွက် အင်ဒိုနီးရှား နိုင်ငံဗဟိုဘဏ်ကို အကြံပြုချက်များပေးနိုင်ရန် စသောအချက်များကို နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့မှ တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင်

⁴³ Ardiansyah, M., Impact of the 1997-1998 Asian Financial Crisis on the Indonesia and Malaysia Palm Oil and Palm Kernel Oil Industries, Oklahoma State University, 2002 မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

⁴⁴ IMF, Recovery from the Asian Crisis and the Role of the IMF, June, 2000, International Monetary Fund မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

⁴⁵ အောင်ကိုမင်း၊ အာရှဒေသနှင့်ငွေကြေးဂယက် စာအုပ် မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

အောင်မြင်မှုမရခဲ့ပါ။⁴⁶ ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံးအနေဖြင့် ထိုင်းအာဏာပိုင်များမှ ငွေကြေးမူဝါဒကိုပြင်ဆင်ခြင်း၊ အကြွေးပြန်လည်မဆပ်နိုင်သော ဘဏ်ပေါင်း ၅၆ ခုကို ပိတ်ပစ်ခြင်းနှင့်အတူ ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ပြန်လည်ပေးဆပ်မှုမရှိသော သက်တမ်းလွန်ဘဏ်ချေးငွေ (Non-Performing Loan -NPL) များကို လျော့ချနိုင်ရန်အတွက် Bankruptcy and foreclosure laws ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုကို စွဲဆောင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရပါသည်။⁴⁷

၁၅။ နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့၏ ကယ်ဆယ်ရေး အကူအညီနောက်တွင် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံများအနေဖြင့် အခွန်အကောက်တိုးမြှင့်ရခြင်း၊ ဘတ်ဂျက်လိုငွေဖြတ်တောက်ရခြင်းနှင့် အတိုးနှုန်းမြှင့်တင်ရခြင်း စသောဆောင်ရွက်ရန် အစီအစဉ်များရှိရာ အာရှနိုင်ငံခေါင်းဆောင်များမှ ယင်းအစီအစဉ်များအပေါ်တွင် ဝေဖန်မှုများရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် IMF မှ ယင်းကယ်ဆယ်ရေး အစီအစဉ်များသည် အစိုးရအသုံးစရိတ်များကို ကန့်သတ်ချက်ရှိစေသည့်အတွက် နိုင်ငံရေးအရ လိုလားမှုမရှိခြင်း၊ IMF အစီအစဉ်ကြောင့် လတ်တလောတွင် ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်ခြင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့တိုးပွားလာခြင်း၊ နိုင်ငံရေးတည်ငြိမ်မှု ပျက်ပြားလာခြင်းအပြင် ဆန္ဒပြမှုများပါ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့်အတွက် နိုင်ငံအများကမနှစ်ခြိုက်ကြခြင်းဖြစ်သော်လည်း IMF အနေဖြင့် ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ပါက ပိုမိုဆိုးရွားလာနိုင်စေမည့်အပြင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ ယုံကြည်စိတ်ချမှုကို ထိန်းသိမ်းနိုင်ပြီး ဒုက္ခရောက်နေသောနိုင်ငံ၏ မေခရိုစီးပွားရေးကိုပါ တိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည်ဟု တုံ့ပြန်ခဲ့ပါသည်။

အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သက်ရောက်မှုများ

၁၆။ ၁၉၉၇ ခုနှစ် အာရှငွေရေးကြေးရေး အကျပ်အတည်း (Asian Financial Crisis) ဖြစ်ပေါ်လာမှုကြောင့် အာရှနိုင်ငံများရှိဘဏ်လုပ်ငန်းများ ဒေါ်လာဘီလီယံရာပေါင်းများစွာ ဆုံးရှုံးနစ်နာခဲ့သည့်အတွက်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင်တရားမဝင်

⁴⁶ IMF Policies in Asia: A Critical Assessment, <https://www.indonesia-investments.com/culture/economy/asian-financial-crisis/item246> မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

⁴⁷ IMF, Recovery from the Asian Crisis and the Role of the IMF, June, 2000, International Monetary Fund. မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကိုအကြောင်းပြု၍ ငွေကြေးအကျပ်အတည်းများပေါ်ပေါက်လာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း ဗဟိုဘဏ်အနေဖြင့် ပုဂ္ဂလိကဘဏ်များကို အထိုက်အလျောက် ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းပေးခဲ့ရပါသည်။⁴⁸

၁၇။ ဒေသတွင်းငွေကြေးများ၏ တန်ဖိုးကျဆင်းမှုသည် မြန်မာငွေကိုလည်း တန်ဖိုးကျဆင်းရန် ဖိအားပေးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အခြားနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက ဖွံ့ဖြိုးမှုမရှိသော အရင်းအနှီးဈေးကွက်ရှိခြင်း၊ နိုင်ငံခြားငွေကို တင်းကြပ်စွာထိန်းချုပ်ထားခြင်းတို့ကြောင့် အခြား အာရှနိုင်ငံများကဲ့သို့ ကူးစက်ခြင်းမခံရဘဲ သက်သာရာရခဲ့သည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ အနေဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေး အကျပ်အတည်း၏ တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှုထက် သွယ်ဝိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှုကိုသာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ အာရှအကျပ်အတည်းကြောင့် မြန်မာ့ ပြည်ပကုန်သွယ်ရေးအပေါ် သိသာထင်ရှားသောအကျိုးသက်ရောက်မှုမတွေ့ရပါ။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ၎င်းကာလများ၌ မြန်မာနိုင်ငံသည် အာဆီယံဒေသအတွင်း အဓိကကုန်သွယ်ဖက် အနေဖြင့်မရှိခဲ့ခြင်း၊ ၁၉၉၄ ခုနှစ်က အာဆီယံဒေသတွင်း ကုန်သွယ်မှုတန်ဖိုး (၅၁.၇) ဘီလီယံရှိရာ မြန်မာ့ပို့ကုန်သည် ဒေါ်လာသန်း (၈၀၀) တန်ဖိုးမျှသာရှိသဖြင့် စုစုပေါင်းကုန်သွယ်မှု၏ (၂) ရာခိုင်နှုန်းပင် မပြည့်ခြင်းတို့အပြင် အာဆီယံနှင့်မြန်မာ့ကုန်သွယ်မှုသည် ပြိုင်ဖက်သဘောမျိုးမရှိဘဲ အထက်အောက် တွဲဖက်သဘောမျိုးက ပိုများသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။⁴⁹ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ အနေဖြင့် အာရှနိုင်ငံများတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းတွင် နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ဘဏ္ဍာရေးအခြေအနေပျက်ယွင်းမှုသည် မိမိနိုင်ငံတွင်းသာမက အခြားနိုင်ငံများသို့ပါ ကူးစက် နိုင်ကြောင်းလေ့လာသိရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

၁၈။ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများက ယင်းတို့၏စီးပွားရေး အဆောက်အအုံအသီးသီးကို လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်ပြုပြင်တည်ဆောက်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဘဏ္ဍာ/ငွေကြေးဆိုင်ရာအဖွဲ့

⁴⁸ သံအမတ်ကြီးဒေါက်တာလှမောင် (ဘောဂ)။ ကမ္ဘာ့ငွေရေးကြေးရေးကဏ္ဍနှင့်ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးတို့ဆက်နွှယ်အကျိုးပြုမှု၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ပထမအကြိမ် မှကောက်နုတ်ထားပါသည်။

⁴⁹ ဦးမြတ်သိန်း၊ အာရှအကျပ်အတည်းနှင့်မြန်မာ့ဂျာနယ်ကြိုက်စီးပွားရေးစာအုပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၃ ၊ ဇွန်လ၊ ၁၉၉၇ ခုနှစ် မှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

အစည်းများ (Financial Institution) ၏ အထွေထွေအားနည်းချက်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သောကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် တိကျခိုင်မာမှုများ မရှိခြင်းကြောင့် အာရှဒေသတွင်း စီးပွားရေးပြဿနာသည် အခြားသော ကမ္ဘာ့ဒေသများသို့ပါ ကူးစက်ပျံ့နှံ့လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာစီးပွားရေး အတက်အကျအပြောင်းအလဲများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်များတွင် ဘဏ်များ၏အခန်းကဏ္ဍမှာ များစွာကြီးမားလှသည်ဖြစ်ရာ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာဈေးကွက်ကြီးနှင့် မဖြစ်မနေချိတ်ဆက်ရမည့် ဘဏ်များ၏လုပ်ငန်းစနစ်ခိုင်မာ အားကောင်းရန်မှာလည်း အရေးပါလှပါသည်။⁵⁰

၁၉။ ပြည်တွင်းငွေကြေးတန်ဖိုး ကျဆင်းမှုကြောင့် နိုင်ငံခြားကြွေးမြီများ များစွာပေးဆပ်ရသည့် အခက်အခဲများနှင့် သာမန်စာရင်းရှင် လိုငွေပြုမှုကြီးမားသည့် နိုင်ငံများဖြစ်သော အင်ဒိုနီးရှား၊ တောင်ကိုရီးယားနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့မှာ အာရှငွေရေးကြေးရေး အကြပ်အတည်းတွင် အဆိုးဝါးဆုံး အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၀။ အာရှငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းမှ ရရှိခဲ့သည့် သင်ခန်းစာများမှာ ငွေရေးကြေးရေး ဈေးကွက်များနှင့် အရင်းအနှီးစီးထွက်မှုမှပေါ်ပေါက်သည့် ဆုံးရှုံးမှုအန္တရာယ်များအပေါ် သတိပြုသည့်မူဝါဒအား အာရုံစိုက်ခြင်း၊ နိုင်ငံများအကြား ကူးစက်မှုအရှိန်နှင့် အကျိုးဆက်များကို မီးမောင်းထိုးပြခြင်းနှင့် ပြင်ပရိုက်ခတ်မှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပိုမို၍ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိပြီး တုံ့ပြန်မှုအားကောင်းသည့် မူဝါဒဆိုင်ရာမူဘောင်တစ်ရပ် လိုအပ်နေခြင်းများ ပေါ်လွင်လာခြင်းစသည့် သင်ခန်းစာများရရှိခဲ့ပါသည်။

၂၁။ အာရှငွေရေးကြေးရေးအကျပ်အတည်းအပြီး ပထမဆယ်စုနှစ်(၁၉၉၇-၂၀၀၆)တွင်ဆိုးကျိုးများထိခိုက်ခံစားရသည့် နိုင်ငံများသည် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ရှိသည့် ငွေလဲနှုန်းစနစ်နှင့်အတူ ပိုမိုစည်းစနစ်ကျသည့် ငွေကြေးမူဝါဒ မူဘောင်များ၊ ပိုမိုခိုင်မာအားကောင်းသည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းမူဘောင်များ၊ ဘဏ္ဍာရေးခိုင်မာအားကောင်းရေးနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ငွေရေးကြေးရေးကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ အပါအဝင် ထိရောက်သည့် မူဝါဒဆိုင်ရာ ချိန်ညှိမှုများ ပြုလုပ်၍

⁵⁰ အယ်ဒီတာ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ၁၆ ရက် သြဂုတ်လ ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထုတ် Living color မဂ္ဂဇင်းမှ ကောက်နုတ်ထားပါသည်။

စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အခြေခံအုတ်မြစ်များ ပြန်လည်ချမှတ်တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင် နိုင်ငံခြားသုံးသီးသန့်ရန်ပုံငွေ အားကောင်းစေရေးကိုလည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ အစိုးရများ၏ ဆီလျော်မျှတသည့် စီးပွားရေးမူဝါဒ၊ ခိုင်မာသည့် ဘဏ်လုပ်ငန်းစနစ်များ၊ ဘတ်ဂျက်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး အစိုးရများ၏ ထိရောက်ပါးနပ်သော စီးပွားရေးစီမံခန့်ခွဲမှု အတတ်ပညာဖြင့် ပေါင်းစပ်မှသာ နိုင်ငံများ၏စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကိုရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြအပ်ပါသည်။

သုတေသနဌာန

ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရုံး

ဤစာတမ်းတို့အား ဒေါက်တာဖြိုးဝေဝင်း(ဦးစီးအရာရှိ) မှ တာဝန်ယူရေးသား၍ သုတေသနဌာနမှ အရာထမ်းအဆင့်ဆင့်က ဝိုင်းဝန်းကြီးကြပ်တည်းဖြတ်၍ ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သတိပြုရန်

ဤသတင်းအချက်အလက်သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား ၎င်းတို့၏ လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စ တစ်စုံတစ်ရာအတွက် အသုံးပြုရန်မဟုတ်ပါ။ အချိန်နှင့်တပြေးညီ နောက်ဆုံးရသတင်းဖြစ်မည်ဟု သတ်မှတ် မထားသင့်ပါ။ ဤအချက်အလက်များအား တရားဝင် သို့မဟုတ် ပညာရှင်ဆိုင်ရာအကြံပေးချက်အဖြစ် မသတ်မှတ်သင့်ပါ။ အထူးအကြံပေးချက် သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက်များလိုအပ်ပါက အရည် အသွေးပြည့်မီသော သင့်လျော်သည့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သင့်ပါသည်။ လွှတ်တော် သုတေသနဝန်ဆောင်မှုသည် စာတမ်းတိုများတွင် ပါဝင်သောအကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ လွှတ်တော်ဝန်ထမ်းများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါသည်။ အများပြည်သူနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းမရှိပါ။

သုတေသနလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများပြုလုပ်ရန်
(သို့မဟုတ်) သုတေသနဌာနအား လာရောက်လေ့လာရန်
အောက်ပါလိပ်စာအတိုင်း ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

သုတေသနဌာန

ပြည်သူ့လွှတ်တော် C ဆောင် - ဒုတိယထပ်

တယ်လီဖုန်း - ၀၆၇ - ၅၉၁၂၈၄၊ ၀၆၇ - ၅၉၁၂၈၅

Research Dept; Email - pyithuhluttawresearch@gmail.com